

ARVIOINTIKERTOMUS

Eurajoen kunta

Arviointikertomus 2022

Sisällysluettelo

1. Tarkastuslautakunnan toiminta ja kokoukset
2. Kuntastrategian toteutuminen
3. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta
4. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen
5. Yhteenvedo ja allekirjoitukset

1. Tarkastuslautakunnan toiminta ja kokoukset

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi lautakunnan pitää arvioida tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Valtuusto valitsi kokouksessaan 10.08.2021 jäseniksi ja varajäseniksi seuraavat henkilöt:

Jäsenet

Seppo Lempainen puheenjohtaja

Jarmo Sallila varapuheenjohtaja

Taru Aarnio

Päivi Alanko-Rehelmä

Pasi Viitanen

Terhi Virta

Janne Väkiparta

Varajäsenet (henkilökohtaiset)

Tuomo Aro-Heinilä

Reino Niemi

Pirjo Rantanen

Anne-Maj Iltanen

Pentti Liipola

Merja Santapere

Eero Nurmi

Kunnan tilintarkastajana on aloittanut vuoden 2021 alusta BDO Auditor Oy vastuullisena tilintarkastajana JHT, HT Aino Lepistö.

Tarkastuslautakunta käsitteli tilivuotta 2022 laaditun talousarvion ja taloussuunnitelman mukaisesti. Arviointisuunnitelma laadittiin ensimmäisessä kokouksessa. Suunnitelman tavoite on koko vaalikauden ajan olla perusta seuranta- ja arviointityölle.

Tarkastuslautakunta kokoontui kuusi kertaa käsittelemään lautakunnan toimintaan liittyviä asioita. Kokouksissa on ollut kuultavana kunnan johtavat viranhaltijat. Kunnanjohtaja Vesa Lakaniemi ja talousjohtaja Bella Ahto ovat antaneet selvityksen kunnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja toimintojen järjestämistavasta.

Tarkastuslautakunta on tutustunut tilikauden aikana laadittuihin välitilinpäätöksiin ja tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen vuodelta 2022.

Lautakunnan jäsenet ovat suorittaneet sovitun työnjaon perusteella selvitystyötä ja raportoineet havainnoistaan kokouksissa.

Esteellisyys on todettu seuraavien toimintojen yhteyksissä.

Jarmo Sallila on teknisen lautakunnan jäsen.

Pasi Viitasen läheinen (tytär) on valtuuston varapuheenjohtaja. Esteelliset ovat tilanteen vaatiessa jäävänneet itsensä.

2. Kuntastrategian toteutuminen

Kunnassa otettiin kuluvan vuoden 2022 aikana käyttöön uusi strategia vuosille 2023-2026.

Kunnan visio:

Eurajoki on valoisan tulevaisuuden koti, jossa asukkaat viihtyvät ja yritykset menestyvät.

Vetovoimainen Eurajoki

- Edistämme kunnan elinvoimaisuutta ja jatkuvaa kehittymistä.
- Mahdollistamme kilpailukykyisen ja yritysmyönteisen toimintaympäristön.
- Edistämme aktiivisella elinkeinopolitiikalla työllisyyttä ja yritysten toimintaedellytyksiä.
- Tarjoamme monipuolisia asumisvaihtoehtoja sekä kehitämme ja hyödynnämme viihtyisää ympäristöämme.

Toimiva Eurajoki

- Toteutamme toimivat palvelut ja pidämme kunnossa rakennetun ympäristön.
- Huolehdimme henkilöstön hyvinvoinnista ja osaamisesta.
- Teemme päätökset ketterästi ja toimimme ratkaisukeskeisesti.
- Kehitämme ja hyödynnämme digitaalisia ratkaisuja.

Hyvinvoiva Eurajoki

- Tarjoamme sujuvan arjen ja kannustamme aktiiviseen elämään.
- Edistämme asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä.
- Toteutamme UNICEFin lapsiystävällisen kunnan toimintamallia.
- Tuemme yhdistys- ja harrastustoimintaa.

Kestävän kehityksen Eurajoki

- Tuemme ja kannustamme ekologisesti kestävän toiminnan kehittymistä.
- Huomioimme ympäristön kunnan toiminnassa, sopimuksissa ja valinnoissa.
- Toimimme taloudellisesti ja vastuullisesti.
- Kehitämme kestävän kehityksen mukaisia liikkumismuotoja.

Uusi valtuusto tulee kunnassa jatkossakin suunnittelemaan uutta strategiaa. Strategia menee jatkossakin vaalikauden yli. Tämä on hyvä ratkaisumalli.

Kuntastrategiasta saadaan muodostettua hyvä kokonaisuus toiminnallisiin ja taloudellisiin tulostavoitteisiin.

3. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kuntalain 115 §:n mukaisesti toimintakertomuksessa tulee antaa tietoja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Eurajoen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä on säädökset ja määräykset kunnan hallintosäännössä. Lisäksi käytössä on sisäisen valvonnan ohjeet sekä riskienhallintapolitiikka.

Eurajoen kunnan tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa on kuvattu riskien ilmenemismuotoja ja hallintatapaa. Nykyään tietoturvariskit ovat kaiken aikaa kasvamaan päin ja yleistyneet, mistä syystä nämä asiat edellyttävät jatkuvaa seuranta- ja varautumista tulevaisuuteen.

Arviointihavaintona voidaan todeta, että kunnassa on toteutettu kuntalain edellyttämät toimet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Kaikilla organisaatio- ja yksiköillä tulee huolehtia sisäiseen valvontaan ja riskien hallintaan kuuluvista tehtävistä. Mikäli ongelmia kuitenkin havaitaan, niin niihin otetaan kiinni ensi tilassa.

4. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

4.1. Toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus johtaa kunnan hallintoa ja palvelutuotantoa kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Samalla kunnanhallitus kantaa vastuun kunnan toimintojen ja palveluiden kehittämisestä.

Kunnanhallituksen toiminnan menoihin on kirjattu myös sosiaali- ja terveystoimintat. Sosiaali- ja terveystoimintojen palvelualueelle kuuluvat Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän sekä Satakunnan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ostopalveluiden kustannukset. Sosiaalipalvelujen järjestämisvastuu päätettiin siirtää valtuuston päätöksellä Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle 01.01.2021 alkaen. Painopistealueena vuonna 2021 on ollut toiminnan vakauttaminen uudessa organisaatiossa. Tällä saralla tapahtuu taas merkittävä muutos, kun kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnot ja kustannukset siirtyvät hyvinvointialueelle 01.01.2023. Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymässä otettiin käyttöön hyviä toimintamalleja ja tavoitteena oli hallita kustannuksia tehokkaammin. Toivottavasti sama kehitys jatkuu hyvinvointialueella.

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan toiminta-ajatuksena on hallinnoida ja mahdollistaa kunnan sisäisten tukipalveluiden sekä kuntalaisille tarjottavien palveluiden strategian mukaista toteutumista sekä laatutasoa.

Lautakunnan tehtävänä on toteuttaa kunnan investointiohjelman toteuttaminen ja investointiohjelman pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen kehittäminen.

Painopistealueina vuosille 2022-2024 on myös jätehuollon järjestäminen. Eurajoella on kiinteistön haltijan järjestämä jätehuolto. Muut jätehuoltopalvelut tuottaa Rauman seudun jätehuoltolaitos.

Vesihuollon tavoitteisiin on kirjattu taksan uudistusta ja yleisten toimitusehtojen päivittäminen vuodelle 2022. Vesilaitos tuottaa nykyisellä taksalla merkittävän määrän tappiota, mikä ei ole vesihuoltolain mukaista, vaan päinvastoin lainvastaista toimintaa.

Suurimpana haasteena on ollut hyvälaatuisen veden toimittaminen häiriöttömästi asukkaille. Tämän asian korjaamiseksi on toteutettu vedenhankinnan yleissuunnitelma ja investointiohjelma kuluneen vuoden aikana.

Teknisen lautakunnan tavoitteet ovat toimintavuoden aikana toteutuneet osittain tai kokonaan.

Hyvinvointi- ja kuntakehityslautakunta

Hyvinvointi- ja kuntakehityslautakunta on uusi lautakunta, joka aloitti toiminnan vaalien 2021 jälkeen. Toiminta-ajatuksiksi on kirjattu: Kuntalaisten hyvinvointipalveluilla tarkoitetaan liikunta-, ja nuorisopalveluja, koko kunnan ja kaiken ikäisten hyvinvoinnin ja yhdistystyön edistämisen koordinoimista. Toiminta-ajatuksena on luoda toimintaedellytykset kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistävissä palveluissa, mahdollistaa kuntalaisten ja kolmannen sektorin toimijoiden aktiivisuus kuntalaisten palveluissa ja niiden järjestäjinä esim. kumppanuussopimusten kautta.

Painopistealueiksi on kirjattu:

- oman roolin kirkastaminen ja perustelu yhteistyötahoille sekä voimavarojen priorisointi,
- vuorovaikutuksen ja yhdessä tekemisen vahvistaminen muiden hallintokuntien ja sidosryhmien kanssa,
- Eurajoen kunnan hyvinvointiryhmän toiminnan vakiinnuttaminen,
- hyvinvointisuunnitelmassa kirjattuihin kehittämistoimenpiteisiin sitoutuminen,
- yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.

Toiminnan kehittäminen on saatu hyvälle alulle, osa tavoitteista saavutettiin.

Suuntaviivat ja askelmerkit suunnitelmakaudelle 2021-2024 on asetettu.

Sivistyslautakunta

Sivistystoimen palvelualueita ovat: varhaiskasvatuspalvelut, perusopetuspalvelut, lukiokoulutus ja osaamisen edistäminen sekä kasvun ja vanhemmuuden palveleminen.

Painopistealueina ovat olleet mm. peruspalvelujen saatavuus taataan tasa-arvoisesti ja hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen toteutetaan ennalta ehkäisevästi. Sivistystoimi aktivoi kuntalaisia kaikilla toimintasektoreilla mahdollistaen kuntalaisten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuudet. Palveluiden säilyttäminen seudullisesti korkeatasoisena takaa kunnan vetovoimaisuuden. Sekä henkilöstön osaamisen kehittäminen on keino vetovoimaisuuden saavuttamiseksi.

Lisäksi Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin luominen on tulevien vuosien yksi selkeä painopistealue.

Lähes kaikki sivistystoimen tavoitteet saavutettiin. Haasteita aiheutti edelleen valtavasti korona ja siitä johtuvat sairauspoissaolot.

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta toimii kunnan rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena.

Toiminta-ajatuksena on kunnan strategian mukaisesti edistää turvallisen, terveellisen ja viihtyisän rakennetun ympäristön muodostumista.

Rakennusrekisterin ajantasaistaminen on aloitettu ja työt jatkuvat. Tämä on iso projekti ja se tukee kuntalaisten tasavertaista kohtelua.

Rakennetun ympäristön viihtyisyys ja turvallisuus ovat osa kunnan strategiaa. Kiinteistöjen omistajia ”herätellään” omistamiensa rakennusten ja pihapiirin kunnossapitovelvollisuudesta suorittamalla kirjallisten ilmoitusten perusteella tehtäviä jatkuvan valvonnan tarkastuksia niin ympäristösuojelun kuin rakennusvalvonnankin näkökulmasta.

Henkilöstön kouluttaminen on toteutunut, mistä syystä voidaan odottaa, että suunnitelmakaudella tavoitteet saavutetaan.

4.2. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Talouden osalta vuoden 2022 tilinpäätös oli 1,3 M€ ylijäämäinen. Tulos talousarvioon verrattuna oli hyvä, koska vuotta 2022 varjosti korkea inflaatio ja kustannustason nousu. Tulokseen vaikuttivat ensisijaisesti 2,5 M€ suuremmat verotulot sekä 1,2 M€ suuremmat kiinteistöverotulot.

Vuosikate oli 5,6 M€, kun talousarviossa sen arvioitiin olevan 4,2 M€. Tilikauden ylijäämä oli 4,3 M€ ja talousarviossa -0,1 M€.

Kassavarat vuoden lopussa olivat 28,9 M€ ja pankkilainaa 7,3 M€.

Tilinpäätöksen rahoituslaskelman mukaan toteutuneet investointimenot olivat 2,1 M€. Tässä summassa on mukana peruspääoman palautus sairaanhoitopiiriltä, mikäli sitä ei otettaisi huomioon, niin investointimenot olisivat 2,98 M€. Talousarviossa oli budjetoitu 5,5 M€.

Taloudelliset tavoitteet ovat realisoituneet tulojen osalta ennakoitua paremmin. Lautakuntien avainprosesseissa on jossain määrin poikkeamia alkuperäiseen talousarvioon nähden, mitkä on otettu huomioon määrärahamuutoksissa.

5. Yhteenveto ja allekirjoitukset

Vuosi 2022 oli koronaepidemian vuoksi jo kolmas poikkeuksellinen vuosi. Tämä haastoi kuntaa mm. nopeaan reagointiin, resurssien käyttöä joustavasti sekä palvelujen järjestämistä uusilla vaihtoehtoisilla tavoilla. Talouden kannalta katsottuna valtio tarjosi koronatukia kattamaan koronasta aiheutuvia kustannuksia.

Viime tilikauden positiivinen tulos antaa hyvät mahdollisuudet kunnan positiiviselle kehitykselle.

Eurajoella on meneillään isot investoinnit: VT8 ja Laitakari, Liikuntahallin rakentaminen, Sydänmaan kevyen liikenteen rakentaminen. Lisäksi investointilistalta löytyy päiväkotia ja monta muuta hanketta. Kaikki edellä mainitut, luetellut hankkeet käynnistyvät ja toteutunevat parin lähivuoden aikana. Nämä investoinnit tulevat ylittämään selvästi kyseisinä ajanjaksoina kunnan vuosikatteen.

Miten suunnitelmat laaditaan ja kustannusarviot pyydetään siten, ettei urakkakilpailun jälkeen valituksia tule muilta yrittäjiltä? Tästä on hyvä esimerkki yleisurheilukentän kunnostus.

Talousarvio 2022, taloussuunnitelma 2022-2024 on puutteellinen, sillä suunnitelmaosiossa ei päiväkodin käyttökustannuksia ole otettu huomioon.

Kuntapäättäjäillä on usean vuoden ajan ollut esillä kouluverkko, mikä asia tulee uudelleen pohdittavaksi ja ratkaistavaksi, koska oppilasmäärä kokonaisuudessaan on ollut aleneva. Miten kouluverkkoasiaa on tarkoitus toteuttaa, kun oppilasennusteet muutamassa kyläkoulussa ovat todella alhaiset muutamana vuoden sisällä?

Tarkastelujaksolla Eurajoen valtionosuudet olivat 14,1 M€. Tämä summa kasvoi edellisestä vuodesta 9.7 prosenttia. Kunnalle myönnettiin toimintatuottoihin kirjattavaa korona-avustusta lähes 0,8 M€.

Tätä valtionosuutta ei tältä näkymin tule Eurajoelle tulevina vuosina, vaan kunta maksaa valtiolle tänä vuonna 4,1 M€. Jatkossa kunta maksaa mahdollisesti enemmän? Mitä tämän maksun poistamiseksi on tehtävissä?

Käyttötalousmenoihin on pakko kiinnittää entistä enemmän huomiota, sillä mm. energian hinta on noussut Ukrainan sodan takia ja tulee asettumaan sodan jälkeenkin aikaisempaa selvästi korkeammalle tasolle.

Samoin terveystalouteen poissaoloihin pitää kiinnittää entistä enemmän huomiota, sillä vuonna 2022 poissaoloja kertyi keskimäärin 20,2 kalenteripäivää työntekijää kohden. Vastaava luku vuonna 2021 oli 18,5 kalenteripäivää.

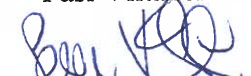
Eurajoen kunnan talous on kaikilla mittareilla tarkasteltuna pysynyt hyvällä tasolla. Mutta kaikesta huolimatta taloutta pitää hoitaa tarkasti ja suunnitellusti.

Eurajoella, 10. päivänä toukokuuta 2023

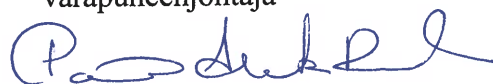

Seppo Lempainen
puheenjohtaja

Piyo Rantanen
~~Taru Aarnio~~

Pasi Viitanen

Janne Väkiparta

Jarmo Sallila
varapuheenjohtaja

Päivi Alanko-Rehelmä

Terhi Virta